

Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Український державний хіміко-технологічний університет»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор ДВНЗ УДХТУ

Костянтин СУХИЙ

2023 року

ПРОГРАМА

фахового вступного випробування
до аспірантури для здобуття ступеня доктора філософії

за спеціальністю

051 - Економіка

(шифр, назва спеціальності)

Дніпро 2023

Програма фахового вступного випробування до аспірантури для здобуття ступеня
доктора філософії за спеціальністю 051 - Економіка
(шифр, назва спеціальності)

Розробник (Укладач): М'ЯЧИН Валентин, проф. каф. ПВ та ТПЕ, професор
(ПІБ, посада, звання)

Затверджено на засіданні Вченої Ради, протокол від 25.01.2023 р. № 1

Гарант освітньо-наукової
програми

Валентин М'ЯЧИН

ЗМІСТ

1 Пояснювальна записка	4
2 Загальні положення	4
3 Перелік питань	5
4 Критерії оцінювання знань	8
Список рекомендованої літератури	9

1 Пояснювальна записка

Програма складена на базі програм вищої школи для загальноекономічних і фахових дисциплін спеціальності. Програма вступного екзамену із спеціальності для вступників до аспірантури на кафедрі економічного факультету Українського державного хіміко-технологічного університету містить чотири розділи.

2 Загальні положення

Метою фахових вступних випробувань є встановлення рівня знань та умінь осіб, які виявили бажання навчатися в аспірантурі за спеціальністю 051 «Економіка» та виявлення схильності до ведення науково-дослідницької та пошуково-аналітичної роботи для визначення здатності вступників засвоювати відповідні фахові навчальні програми.

До випробувань допускаються особи, що мають ступінь магістра або освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста за спорідненими спеціальностями «Економіка підприємства (за видами економічної діяльності)», «Економічна кібернетика», «Маркетинг», «Менеджмент організацій», а також особи, що здобули ступінь магістра або освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста за іншою спеціальністю.

Програма фахового екзамену охоплює дисципліни:

- національна економіка,
- регіональна економіка,
- економіка підприємства.

Під час підготовки до вступного випробування рекомендується користуватися літературою, список якої наведено наприкінці комплексу матеріалів.

Під час проведення вступних фахових випробувань на навчання в аспірантурі екзаменаційна комісія визначає ступінь готовності вступника до опанування програмного матеріалу.

Вступні випробування проводяться з усіма претендентами стосовно зарахування на навчання в аспірантурі. Під час екзамену вступник повинен дати максимально повні відповіді. Кожен член екзаменаційної комісії оцінює якість кожної відповіді, фіксуючи своє рішення письмово.

3 Перелік питань

Розділ «Національна економіка»

1. Державна політика інституційних перетворень у національній економіці.
2. Концепції реформування відносин власності.
3. Концепція приватизації.
4. Світовий та національний досвід реформування відносин власності.
5. Завдання та функції органів центральної влади щодо управління процесами роздержавлення та приватизації.
6. Корпоратизація державних підприємств.
7. Поняття державного сектора економіки.
8. Державні закупівлі як засіб задоволення державних потреб.
9. Держава як інститут реалізації суспільних інтересів.
10. Економічні функції держави: формування правових засад функціонування економіки; емісія грошей; усунення вад ринкового саморегулювання; перерозподіл доходів і ресурсів; стабілізація економіки; антимонопольна діяльність держави.
11. Націоналізація та приватизація державного майна як методи розподілу власності.
12. Роль податків у перерозподілі доходів.
13. Державний бюджет в системі розподілу.
14. Необхідність державного управління економікою.
15. Верховна Рада України як законодавчий орган управління економікою.

16. Функції Кабінету Міністрів України у сфері економіки як центрального органу виконавчої влади.
17. Роль місцевих органів влади в управлінні економікою.
18. Економічне зростання та економічний розвиток.
19. Роль прогнозів і програм в обґрунтуванні стратегії соціально-економічного розвитку країни.
20. Вади ринкового саморегулювання та необхідність державного втручання в економіку.

Розділ «Регіональна економіка»

1. Сутність понять "закон", "економічний закон", "закономірність". Детальна характеристика закономірностей розміщення продуктивних сил.
  2. Підходи до визначення поняття "регіон". Порівняльний аналіз понять "економічний район" та "регіон".
  3. Теорії розміщення продуктивних сил та регіональної економіки.
  4. Концепція територіально-виробничих комплексів
- М.М. Колосовського
5. Вплив територіального поділу праці на структуру господарства
  6. Методологічні підходи економічного районування.
  7. Виробнича інфраструктура регіону.
  8. Ідеологія економічної самостійності регіону.
  9. Підходи до визначення поняття "регіональна політика". Складові регіональної економічної політики.
  10. Міжнародні моделі регіональної політики.
  11. Функціональна структура господарського комплексу України.
  12. Економічна оцінка природо-ресурсного потенціалу.
  13. Механізм реалізації рентних відносин.

14. Теорії та моделі соціально-економічного розвитку.
15. Поняття міжнародної економічної інтеграції. Фактори, що впливають на розвиток інтеграційних угруповань.
16. Механізми реалізації принципу субсидіарності в регіоналістиці.
17. Транзитний потенціал України та його використання.
18. Глобалізація регіонального співробітництва.
19. Концепція переходу України до сталого розвитку. Шляхи забезпечення сталого розвитку держави. Глобалізація економіки.
20. Роль органів державного управління та місцевого самоврядування в економічному розвитку регіону.

Розділ «Економіка підприємства»

1. Концентрація виробництва, методологія виміру та її вплив на ефективність виробництва.
2. Диверсифікація виробництва, її форми, види, переваги і загрози.
3. Розвиток підприємництва та зміни організаційних структур управління: структури матричного, проектного типу, мережеві, дорадчі, цільові.
4. Ринкова ціна і фактори її формування на макро- і мікрорівнях.
5. Види ринкових цін та прояв їх стимулюючої, синхронізуючої сигнальної функції.
6. Характеристика матеріальних і нематеріальних активів підприємства.
7. Роль нематеріальних активів, їх оцінка та амортизація.
8. Оборотні та необоротні активи в системі функціонування підприємства.
9. Узагальнення активів і капіталу в балансі підприємства.
10. Роль амортизаційної політики в інвестиційній активності підприємства.

11. Проблеми оновлення і підвищення технічного рівня основних засобів виробничого призначення.
12. Визначення обсягу оборотних засобів і оптимізація їх структури.
13. Персонал як основний ресурс підприємства та об'єкт партнерських відносин.
14. Права засновників щодо вибору форми і системи оплати праці.
15. Зарубіжний і вітчизняний досвід участі працівників у прибутках (доходах) і власності приватизованих підприємств.
16. Виробничий процес як основний вид операційної діяльності, його складові та принципи раціональної організації.
17. Організаційно-економічні умови застосування і економічна оцінка непотокового виробництва.
18. Ресурсне обґрунтування виробничої програми підприємства.
19. Методи формування і калькулювання витрат на виробництво продукції.
20. Організаційно-управлінські засоби мінімізації операційних витрат і зниження собівартості продукції.

4 Критерії оцінювання знань

4.1. Для конкурсного відбору при прийомі на навчання в аспірантурі проводяться вступні іспити за фаховими дисциплінами відповідно до програм вступних випробувань. Фахове випробування має на меті визначити встановити відповідність рівня знань та практичної підготовки претендентів до вирішення науково-дослідних, науково-педагогічних та управлінських професійних завдань за спеціальністю 051 Економіка.

В процесі іспиту комісія повинна оцінити:

1. Системність мислення, вміння пов'язувати окремі проблеми чи частини явища в єдине ціле.
2. Вміння логічно та послідовно викладати свої думки.
3. Обсяг знань з економіки.

Оцінка за результатами вступного екзамену виставляється за 100-бальною шкалою.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Для іспиту, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
96 – 100	A	відмінно добре задовільно	зараховано
86-95	B		
67-85	C		
61-66	D		
51-60	E		
35-50	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням

Список рекомендованої літератури

1. Бодров В.Г. Державне регулювання економіки та економічна політика: навч. посіб. / В.Г.Бодров, О.М. Сафронова, Н.І. Балдич. – К.: Академвидав, 2010. – 520 с.
2. Гальчинський А. Інноваційна стратегія українських реформ / А.Гальчинський, В. Геєць, А. Кінах, В. Семиноженко. – К.: Знання України, 2002. – 356 с.
3. Гринів Л.С. Національна економіка: Навч. посібник / Л.С. Гринів, М.В. Кічурчак. – Львів: Магнолія, 2008. – 464 с.
4. Економіка України: інноваційна стратегія українських реформ: монографія / відп. ред. В.Ф. Бесєдін, А.С. Музиченко. – К.: НДЕІ, 2010. – 523 с.
5. Мельник А.Ф. Національна економіка / А.Ф. Мельник, А.Ю. Васіна, Т.Л. Желюк, Т.М. Попович. – К.: Знання, 2011. – 463 с.
6. Регіональна економіка. Підручник // За ред. проф. Качана Є.П. –

Тернопіль, 2016. – 800 с.

7. Регіональна економіка: Підручник / В. В. Журавель, О. В. Поспелов, Г. П. Реқун, В. Б. Родченко; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х. : ХНАМГ, 2011. – 271 с.

8. Лишиленко В. І. Регіональна економіка: підручник [для студ. вищ. навч. закл.] / В. І. Лишиленко – К.: Центр учбової літератури, 2009. — 384 с.

9. Коротун І.М., Коротун Л.К., Коротун С.І. Регіональна економіка. – Рівне: Вид-во ДІВА, 2017. – 410 с.

10. Антонік В.І., Ковальчук В.А., Кононенко В.Д., Бабець Є.К., Стасюк В.П. Розміщення продуктивних сил – К.: ВД „Професіонал”, 2016. – 224 с.

11. Розміщення продуктивних сил: Підручник / За ред. В.В. Ковалевського, О.Л. Михайлж, В.Ф. Семенова. – 5-те вид., стер. – К.: Т-во "Знання", КОО, 2013. – 351 с.

12. Розміщення продуктивних сил України: Навч.-метод, посібник для самост. вивч. дисц. / С.І.Дорогуннов. Ю.І. Пітюренко, Я.Б. Олійник та ін. – К.: КНЕУ, 2000. – 364 с.

13. Шевчук Л. Розміщення продуктивних сил. Навч. посібник. – Львів, 2011. – 150 с.

14. Аветисова А.О. Економіка підприємства: навч. посіб. / А.О. Аветисова, Н.С. Палій, Ю.Ю. Юрченко; Донецький нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського. – Донецьк: ДонНУЕТ, 2011. – 208 с.

15. Власова Н.О. Фінанси підприємств: навч. посібник / Н. О. Власова, О. А. Круглова. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 271 с.

16. Грішнова О. А. Економіка праці та соціально-трудоі відносини: підручник / О.А. Грішнова ; 3-те вид., випр. і доп. – К.: Т-во “Знання”, КОО, 2017. – 559 с.

17. Економічний ризик та методи його вимірювання: навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2013. – 188 с.

18. Загорна Т.О. Економічна діагностика: Навчальний посібник. – К.:Центр учбової літератури, 2017. – 400 с.
19. Зінь Е.А. Планування діяльності підприємства: Навч. посібник. К.:ВД “Професіонал”, 2014. – 320 с.
20. Зятковський І.В. Фінанси підприємств: Навч. посібник. – К.:Кондор,2013. – 364 с.
21. Теорія економічного аналізу : навч. посіб. / Є. К. Бабець, М. І. Горлов, С. О. Жуков, В. П. Стасюк. – К.: Професіонал, 2017. – 384 с.
22. Шкварчук Л.О. Ціни і ціноутворення: навч. посіб. К.: Кондор, 2014. – 214 с.